

OPSIDE: Internacionalització i promoció de pau

INMACULADA
Fortanet Gómez*

Tot i que és una cosa que ha passat al llarg de tota la història, sembla que és en els últims anys en què hi ha nombroses situacions de desastre i emergència. De fet, l'era de la informació amb les xarxes socials i la immediatesa en la difusió del que passa al món ens fa coneixedores i coneixedors de terratrèmols, riuades, accidents de tren o d'avió, així com situacions de crisi que es produeixen en la vida quotidiana.

Així, davant d'una alarma o un cop ja s'ha produït el desastre, totes les persones que han estat en contacte amb aquestes situacions, ja sigui de forma directa, com afectades o com a éssers estimats de qui ha resultat ferit o mort, o indirecta perquè tenen coneixement del que ha passat a través dels mitjans de comunicació, resulten afectades en major o menor mesura. És per aquest motiu, pel que és necessari educar en la prevenció i proporcionar formació sobre les conseqüències psicològiques que pot tenir l'exposició a una situació de crisi, de manera que quan una persona experimente aquestes conseqüències se'n adone que són reaccions normals davant situacions anormals.

D'aquesta manera, les institucions en general i les universitats en particular, tenim un paper rellevant tant en el camp preventiu com en el pal·liatiu, i més si par-

lem de qüestions formatives. És més, tant les institucions com els professionals o les organitzacions que intervenen en emergències i desastres inclouen i consideren la importància de l'atenció a la salut mental com una qüestió prioritària en les seves actuacions en emergències, però la Universitat Jaume I no és aliena a aquesta realitat i ha estat pionera en la consideració de l'atenció psicosocial en desastres i emergències amb l'Observatori Psicosocial de Recursos en Situacions de Desastre (OPSIDE) de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat dependent del Vicerectorat d'Internacionalització, Cooperació i Multilingüisme. Les accions de treball de l'OPSIDE se centren en diferents àrees com són la formació, sensibilització i assessorament, la investigació i formulació i realització de projectes tant locals com amb països empobrits i la generació d'un espai de recursos que permeti l'aprenentatge i l'ampliació de coneixements en relació a la intervenció psicosocial en situacions de crisi.

Pel que fa a la formació i sensibilització, des de l'OPSIDE es realitza tots els anys el curs d'intervenció psicosocial en desastres, que enguany va per la seva onzena edició, dirigit a graduats i graduades en psicologia, estudiants d'últim curs de psicologia, treballadors i treballadores

socials, psicopedagogs i psicopedagogues i personal que treballa en l'àmbit de les emergències. El seu objectiu principal és oferir formació en els aspectes més rellevants de la intervenció psicosocial en desastres. A més, també es porta a terme un cicle de conferències sobre psicologia i desastres obert a la població en general en el que es tracten diversos termes relacionats amb situacions de crisi com ara la comunicació de males notícies, els processos de dol o l'atenció a grups de risc front a emergències. En aquesta línia, s'ofereix també el curs de resiliència i dol en el context educatiu, amb el qual es pretén dotar d'eines per fomentar la resiliència a les escoles i facilitar pautes d'intervenció davant d'un succés traumàtic. Respecte a la investigació i formulació i realització de projectes, seguint l'aposta per la internacionalització de l'UJI, l'OPSIDE col·labora amb la Universidad Nacional Autónoma de Nicaragua, UNAN-León, amb la Universidad de Playa Ancha de Xile i amb la Universidad de Antioquia (UdeA) de Colòmbia.

En aquesta línia, amb la UdeA i al costat de l'Observatori Permanent de la Immigració, una altra de les àrees de treball de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat, s'ha realitzat el projecte *Enfortiment d'un sistema integral de promoció de la resiliència en el postconflicte colombià*

La Universitat Jaume I no és aliena a aquesta realitat i ha estat pionera en la consideració de l'atenció a desastres

---

a la Universidad de Antioquia, subvencionat per l'Agencia Española de Cooperación para el Desarrollo (AECID) en la convocatòria d'innovació per al desenvolupament. L'objectiu és contribuir a la creació d'un espai d'intervenció psicosocial en la Universidad de Antioquia per a la participació ciutadana cap a la construcció de la pau a Colòmbia. Al mateix temps, també s'han dut a terme dos projectes subvencionats per la convocatòria d'ajudes de cooperació universitària al desenvolupament 2016 de l'Oficina per a la Cooperació al Desenvolupament i la Solidaritat (OCDS-UJI), que són *Huertas comunitarias como mecanismo de promoción social en el postconflicto colombiano*. Una *apuesta para la soberanía alimentaria*, que té per objectiu de contribuir a l'enfortiment del sistema colombià de resposta psicosocial en situacions d'emergència i desastres, a través de la resiliència comunitària i d'accions en benefici de la comunitat. El segon projecte és *Diseño y difusión de guías pedagógicas para la promoción social en el postconflicto colombiano* amb l'objectiu de facilitar la millora del sistema colombià de resposta psicosocial en situacions d'emergència i desastres, mitjançant la educació per a la pau. D'aquesta manera, amb aquestes iniciatives l'OPSIDE en particular i l'UJI en general pretenen continuar apostant per l'oferta formativa en matèria d'intervenció psicosocial en desastres, dirigint activitats al seu entorn més proper com és la societat de Castelló, a més d'ampliar una projecció internacional creixent darrerament.≡

*Vicerectora d'Internacionalització, Cooperació i Multilingüisme